

Onderwerp **Noodmiddelen voor crisissituaties**

Case-nummer BBV26.0133

Portefeuillehouder Dr. J.J. Sylvester

Contactpersoon en
contactgegevens K. de Gans
koen.de.gans@agv.nl

Afdelingshoofd of
programmamanager J. Filius

Inhoudelijk besluit Het Dagelijks bestuur besluit:

- In te stemmen met het beschreven voorkeursscenario en dit te verwerken in de voorstellen voor de Voorjaarsnota.
- Kennis te nemen van de rapportage "Noodmiddelen AGV"

Proces besluit Het Dagelijks bestuur

- geeft richting ter verdere uitwerking van dit voorstel of een alternatief.
- stemt in met dit voorstel.
- stelt dit voorstel vast.

besluit het plan met de bijbehorende stukken ter inzage te leggen voor inspraak.

verzendt dit voorstel naar het Algemeen bestuur *ter kennisname*.

verzendt dit voorstel naar de Commissie voor *beeldvorming*.

verzendt dit voorstel naar de Commissie voor *oordeelsvorming* en stelt de volgende adviesvraag ...

verzendt dit voorstel naar het Algemeen bestuur voor *besluitvorming*.

Het Algemeen bestuur

stemt in met dit voorstel/ stelt dit voorstel vast (en verleent het krediet zoals in de financiële paragraaf van dit voorstel beschreven).

Planning BOB DB vergadering 31 maart 2026
Algemeen bestuur ter kennisname via weekmail

**Kernboodschap t.b.v. de
besluitenlijst (max. 100 woorden)** *Aanleiding*

Bij (dreigende) overstroming of wateroverlast wil AGV voldoende noodmiddelen (materieel en mensen) kunnen inzetten om gevolgen van een crisis te kunnen beperken. In januari 2026 heeft het DB besloten daarvoor de noodmiddelen weer aan te vullen tot de minimaal benodigde basisvoorraad.

Op basis van een aantal mogelijke scenario's is verkend hoe het handelingsperspectief van het waterschap kan worden vergroot. Het gaat om de twee situaties die tot wateroverlast en/of overstroming kunnen leiden: extreme neerslag, en/of hoogwater op het boezemsysteem. Hiervoor wordt een voorstel gedaan tot aanschaf van noodmiddelen en

het organiseren van beschikbaarheid, oefening en opleidingen van personele inzet. Daarmee kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- Bij wateroverlast om maatregelen (noodpompen) bij het falen van een poldergemaal, OF om extra polderbemaling bij extreme neerslag.
- Bij hoogwater op de boezem om de mogelijkheid op 5 locaties van gemiddeld 100 meter zandzakken te kunnen inzetten bij een te hoge waterstand, EN om een stabiliteitsmaatregel (versterken van de onderkant van de dijk (binnenzijde)) te kunnen nemen bij een specifieke keringslocatie.

Aan de hand van de uitgebreide analyse in het rapport is voor dit voorstel een kosteninschatting gemaakt. Daarmee kunnen de middelen nog worden gereserveerd in de Voorjaarsnota 2027 ev.

Met dit voorstel geeft AGV realistisch en ambitieus invulling aan haar rol als belangrijke partner in de crisisbestrijding.

Bestuurlijke duiding

Genomen besluit

-

Bespreking
in CIE

Bijlagen Rapportage Noodmiddelen AGV december 2025

1. ARGUMENTEN EN ALTERNATIEVEN

1.1 Probleemanalyse In het coalitieakkoord Waterkracht 2023-2027 is benoemd dat de steeds complexere crises vragen om een toekomstbestendige en wendbare crisisorganisatie, die nauw samenwerkt met andere crisispartners. Daarvoor is het nodig dat de organisatie beschikt over voldoende mensen en middelen.

Het DB heeft vorig jaar geconstateerd dat de minimaal benodigde hoeveelheid noodmiddelen niet op het vereiste niveau is. Bij besluit van 20 januari jl. (BBV26.0017) heeft het DB besloten deze noodmiddelen weer tot een minimaal basisniveau aan te vullen.

Dit besluit gaat over het vervolg. Er is gekeken welk handelingsperspectief AGV heeft bij crises. Welke middelen kan AGV in verschillende situaties inzetten om schades te beperken? Beschouwd zijn de twee soorten crisis waarvan het meest aannemelijk is dat deze tot wateroverlast en/of overstroming in ons beheergebied kunnen leiden:

- Wateroverlast
- Hoogwater op de boezem

De uitgangssituatie is daarbij dat AGV voldoet aan de wettelijke normen voor het watersysteem en waterveiligheid, maar er toch een crisis ontstaat/ dreigt doordat er sprake is van een boven- normatieve situatie (zoals bijvoorbeeld extreme neerslag) Of bijvoorbeeld door falen van assets zoals bijvoorbeeld een poldergemaal.

Context

Er wordt door AGV gewerkt aan het vergroten van het handelingsperspectief en de weerbaarheid bij crisissituaties, zoals onder meer:

- Zoals hierboven aangegeven is er in januari 2026 door het DB een besluit genomen over het tot basisniveau brengen van de voorraad noodmiddelen;
- Bij het assetmanagement van onze technische assets wordt steeds vaker meegenomen in hoeverre er terugvalopties kunnen en moeten worden gerealiseerd voor uitval of storing;
- De crisisorganisatie van AGV is geprofessionaliseerd door een jaarlijks uitgebreid opleiden, trainen en oefenen programma;

- In het **ontwikkelplan Crisismanagement (2025)** wordt ingespeeld op de complexe hybride dreigingen;

Een deel van deze acties valt ook onder het AGV **-programma Weerbaarheid, Veiligheid en crisisbeheersing**. Het programma bevindt zich nog in de startfase.

Er wordt conform de landelijk aanpak gewerkt aan onder andere een Business Continuïteit Plan.

Daarbij wordt gekeken naar de volgende scenario's:

- 72-uur grootschalige stroomuitval
- 72-uur grootschalige uitval van telecom en internet door een cyberaanval
- Impact van klimaatverandering
- 'Host nation support' in het kader van artikel 5 van de NAVO (acute oorlogsdreiging).

Het voorstel over de noodmiddelen kan in alle vier de scenario's een bijdrage leveren.

Immers, wateroverlast en hoogwater op de boezem kan een gevolg zijn van zowel stroomuitval, oorlogsdreiging (sabotage, cyberhack etc.) als van klimaatverandering.

1.2 Argumenten gekozen oplossing of antwoord **Aanleiding**

In een onderzoek (bijlage Rapportage Noodmiddelen AGV december 2025) is het handelingsperspectief verkend bij extreme situaties die ontwerp grenzen van onze systemen overstijgen. Het gaat om onverwachte situaties (zoals extreem weer) maar ook om het falen van een asset zoals een kering of gemaal. Het waterschap wil dan maatregelen kunnen nemen om schade te voorkomen of beperken. Er is ruimte om keuzes te maken voor het gewenste ambitieniveau. Maar vrijblijvend is dit zeker niet.

In crisissituaties wordt van iedereen (overheden, bedrijven, burgers) verwacht dat zij een bijdrage leveren. Het kunnen inzetten van voldoende noodmiddelen bij een watergerelateerde crisis past bij de rol die ook maatschappelijk gezien van een waterschap wordt verwacht.

Scenario's

In het onderzoek zijn de scenario's Wateroverlast in de polder, en Hoogwater op de boezem, onderverdeeld in drie verschillende ambitieniveaus. Hiertoe is in beeld gebracht welke middelen moeten worden ingezet, maar ook welke logistiek er nodig is (mensen, vervoer, coördinatie, opleiding, enz.) om de middelen te kunnen inzetten. Daarnaast is er ook opslag, beheer en onderhoud nodig. Tot slot zijn de scenario's vertaald in een financiële bandbreedte.

Voorstel (voorkeursscenario):

Er wordt een combinatie voorgesteld aan maatregelen, die zowel kunnen worden ingezet bij Wateroverlast in de polder als bij Hoogwater op de boezem. Het gaat daarbij:

- Bij wateroverlast om maatregelen (noodpompen) bij het falen van een poldergemaal, OF om extra polderbemaling bij extreme neerslag.
- Bij hoogwater op de boezem om de mogelijkheid op 5 locaties van gemiddeld 100 meter zandzakken te kunnen inzetten bij een te hoge waterstand, EN om een stabiliteitsmaatregel (versterken binnenteen) te kunnen nemen bij een specifieke keringslocatie.

Aan de hand van de uitgebreide analyse in het rapport is voor dit voorstel een kosteninschatting gemaakt. Daarmee kunnen de middelen nog worden gereserveerd in de Voorjaarsnota 2027 ev.

De onderliggende scenario's zijn als volgt opgebouwd:

Scenario 1 Wateroverlast in de polder

Uitgangspunt is dat het watersysteem voldoet aan de wettelijke eisen.

Bekeken is welk handelingsperspectief er is voor het waterschap voor het treffen van noodmaatregelen, als er wateroverlast ontstaat of dreigt bij extreme neerslaggebeurtenissen

(meer dan de norm voor een watersysteem) of bij incidenten (niet goed functioneren van het watersysteem). Er is gekeken naar drie typen drie noodmaatregelen:

1. het plaatsen van noodpompen (n.b. voor het scenario's stroomuitval en voor back-ups (TPI's) voor grote gemalen lopen afzonderlijke trajecten);
2. het scheiden van peilgebieden in een polder;
3. het beschermen van eigen assets;

Scenario 2 Hoogwater op de boezem

Net als bij het scenario “wateroverlast in de polder” voldoet het waterschap aan de provinciale verordeningen en wettelijke regels. Daar waar waterkeringen niet aan de normen voldoen is een beheermaatregel getroffen en staan de keringen op het programma om versterkt te worden. Desondanks kan schade nog steeds optreden: de normen zijn immers gebaseerd op een geaccepteerd risico waarin kosten van maatregelen zijn afgewogen aan de vermeden schade. Er kan dus sprake zijn van een boven-normatieve situatie waarbij de keringen zwaarder belast (dreigen te) worden dan ze aan moeten kunnen. Of een waterkering heeft een bekend tekort aan veiligheid, maar de verhoging/versterking is nog niet uitgevoerd. Zwakke plekken kunnen ook ontstaan door menselijk handelen of dierlijke graverijen.

Er zijn drie typen maatregelen uitgewerkt die kunnen spelen bij hoogwater op de boezem:

1. Noodsluiting watergang in IJ- of ARK-front; het sluiten van het front is een vastgestelde maatregel voor de calamiteitenbestrijding. Aanvullend hierop, voor het geval een kunstwerk niet (tijdig) gesloten kan worden, kunnen er noodmiddelen worden ingezet.
2. Verhogen waterkering; bij extreem hoge waterstanden kunnen zandzakken worden ingezet.
3. Versterken binnenteen waterkering; plaatsen van worteldoek en/of bigbags om de stabiliteit van de kering te versterken

Aan de hand van bovengenoemde scenario's zijn zes ambitieniveaus beschreven. Deze zijn terug te vinden in het rapport (bijlage). Vervolgens is het voorkeursscenario beschreven.

Scenario 3.0 (voorkeursscenario)

Het voorkeursscenario is een combinatie van beide bovengenoemde scenario's. We willen handelingsperspectief hebben bij zowel het scenario Wateroverlast in de polder, als bij Hoogwater op de boezem. Dit correspondeert daarmee met niveau 3 uit het Rapport Noodmiddelen. Waarbij dit scenario wat beperkter is ingevuld dan in het Rapport, met het oog op een realistisch invoeringstraject.

Implementatie

De voorstellen hebben, naast de kosten voor investering en beheer, ook consequenties voor de beheerorganisatie en crisisorganisatie, voor het opleiden en oefenen van de benodigde mensen en de preparatie.

Er zijn veel mensen nodig om de maatregelen in te vullen. Dit organiseren en in goede banen leiden vraagt om goede afspraken en plannen. Om noodmaatregelen in het veld te kunnen realiseren moet ook dat de capaciteit van crisismanagement op het hoofdkantoor moet worden versterkt voor de koude fase (expertteam crisisbeheersing en taakafdelingen) en in de warme fase (ondersteuning WAT, WOT, WBT).

Beschikbaarheid noodmiddelen van derden

Er wordt ook gekeken naar de mogelijkheid van inzet van noodmiddelen van derden. Zo kunnen we een beroep doen op het Waterschapshulpteam. Daarnaast kijken we naar de beschikbare noodmiddelen bij derden, op basis waarvan afspraken worden gemaakt met o.a. aannemers en agrariërs in ons gebied. Verder heeft de dijkgraaf de bevoegdheid om in geval van nood over te gaan tot het vorderen van materieel dat als noodmiddel is in te zetten.

Belangrijke conclusies van het onderzoek

- De geschetste inhoudelijke scenario's vormen een goed uitgangspunt om keuzes op te baseren voor de te treffen maatregelen.
- De onderzochte scenario's richten zich op het beperken van de duur van wateroverlast met inzet van extra noodmiddelen en mensen. Wateroverlast kan hier echter niet mee worden voorkomen.
- In het rapport is behoorlijk gedetailleerd weergegeven welke noodmiddelen bij welke scenario's horen, waarbij een bandbreedte is afgegeven voor de daarvoor verwachte kosten.
- De bijbehorende structurele kosten/ exploitatielasten zijn nog niet goed in beeld, maar wel significant. Bij het opplussen van noodmiddelen neemt het benodigde aantal mensen rap toe. De benodigde hoeveelheid 'handjes buiten', en daarmee ook 'handjes binnen', voor transport, installeren en bedienen lijkt de limiterende factor te zijn. Ook de kosten voor opslag, onderhoud en vervanging van de noodmiddelen moeten nog worden geraamd.

Het onderzoek levert dus een inschatting op van de te maken kosten. Exacte invulling van de kosten (incidenteel en structureel) zal worden geraamd binnen de operationele uitwerking. Daarbij spelen onder andere praktische keuzes over zelf in eigendom hebben, leasen of anderszins kunnen beschikken over materieel.

Praktische doorvertaling AGV

Het voorstel gaat over de extra inzet van mensen en middelen.

De inzet van extra mensen vraagt beschikbaarheid, vergoedingen en training. Met de implementatie hiervan is de nodige tijd gemoeid.

De extra inzet van noodmiddelen is op zichzelf gemakkelijk schaalbaar. De objecten zijn relatief goedkoop in aanschaf en verplaatsbaar. Opslag, beheer en onderhoud worden uiteraard goed geregeld voordat de spullen worden aangeschaft.

Invoering gaat niet in één keer. Op basis van haalbaarheid op korte termijn komt op dit moment alleen het eerste weergegeven ambitieniveau in aanmerking. Dat is dan wel voor beide beschreven situaties; zowel voor Wateroverlast in de polder als voor Hoogwater op de boezem.

Dit is uitgewerkt in het voorkeursscenario, dat ambitieus is én op korte termijn haalbaar. Vanuit dit scenario kan desgewenst op een later moment gemakkelijk verder worden opgeschaald naar een hoger ambitieniveau.

1.3 Alternatieve oplossingen of antwoorden

Alternatieven:

1. AGV kiest niet voor uitbreiden van eigen noodmaterieel en mensen en is daarmee afhankelijk van inzet van materieel en mensen vanuit leveranciers;
2. AGV kiest alleen voor uitbreiding van noodmiddelen, maar niet voor uitbreiding van mensen ('handjes buiten'). Voor de 'handjes buiten' wordt hulp gevraagd van leveranciers of andere organisaties.

1.4 Gevolgen niet instemmen

Alternatief 1

Wanneer AGV niet kiest voor uitbreiden van eigen noodmaterieel en mensen, beschikt AGV enkel over het noodmaterieel op basisniveau ('no-regret'). De duur en gevolgen bij wateroverlast en hoogwater op de boezem kunnen niet beperkt worden. Daarin blijft AGV afhankelijk van leveranciers en andere organisaties. Bij calamiteiten is het de vraag of deze noodmiddelen van derden dan ook echt beschikbaar zijn, want de vraag zal dan groot zijn.

Er is een risico dat AGV dus niet over voldoende middelen beschikt om te kunnen handelen. Inzet van leveranciers kan overwogen worden. Daarvoor is coördinatie in het veld nodig.

Alternatief 2

Het extra noodmaterieel kan alleen ingezet worden als er hulp van leveranciers en andere organisaties geregeld kan worden, die weten hoe het noodmaterieel werkt en waar het geplaatst moet worden. Met de huidige crisisorganisatie kunnen we bij langdurende

extreme situatie onvoldoende coördinatie leveren. Het risico bestaat dat het noodmaterieel niet ingezet kan worden.

2. POLITIEK - BESTUURLIJKE CONTEXT

2.1 Eerder vastgestelde kaders Crisisbeheersingsplan

2.2 Bestuurlijke thema's Er is gekeken naar de ambities van het bestuur die zijn opgenomen in het coalitieakkoord "Waterkracht" (2023-2027). Dit voorstel past binnen de ambitie **crisisbeheersing aanpassen op nieuwe ontwikkelingen** door een basis te leggen van eigen middelen.

2.3 Effectsturing ERAM Het draagt bij aan het effect Voldoende water, omdat deze middelen het watersysteem kunnen ondersteunen en wateroverlast kan worden voorkomen of beperkt. Het voorstel draagt bij aan het effect Waterveiligheid (beperken van de gevolgen van overstromingen).

2.4 Rol en verantwoordelijkheid AGV De rollen en verantwoordelijkheden van AGV in een crisissituatie zijn beschreven in het Crisisbeheersingsplan Waternet/AGV.

2.5 Informeren bestuur Dit besluit gaat ter informatie naar het algemeen bestuur. Besluitvorming volgt later, onder andere via de Voorjaarsnota en de begroting.

3. OMGEVING

3.1 Stakeholderanalyse externe belangen en participatieplan De crisisorganisatie werkt volgens strakke afspraken samen met (bestuurlijke) partners zoals de veiligheidsregio's.

3.2 Stakeholderanalyse belangen binnen de organisatie De scenario's zijn opgesteld aan de hand van een brede inventarisatie binnen de organisatie (beleid, assetmanagement, (dijken)beheer, bedienen, crisiscoördinatie)

3.3 Publiciteit en communicatie

4. JURIDISCHE KADERS

4.1 Wettelijke taken en/of juridische verplichtingen

4.2 Bevoegdheid besluit Algemeen bestuur: Besluitvorming moet worden verwerkt in Voorjaarsnota

4.3 Ter inzagelegging n.v.t.

5. RISICO'S EN BEHEERMAATREGELEN

Risico 1 Dit voorstel betreft de aanschaf van noodmiddelen zodat deze in crisissituaties fysiek beschikbaar zijn. Echter, door onvoldoende kennis, kunde en ervaring van de organisatie is er een risico dat de noodmiddelen onvoldoende effectief kunnen worden ingezet.

Beheermaatregel 1 De aanschaf en het bezit van noodmiddelen is een eerste stap. Door met deze middelen te oefenen en door apart over deze middelen te gaan rapporteren kan een organisatiecultuur en -structuur worden gevormd. Op basis van leerpunten uit oefeningen en verder uitgewerkte scenario's kunnen eisen aan operationele beschikbaarheid en inzetbaarheid worden gesteld. Vervolgens kunnen de organisatie én de middelen verbeterd worden op basis van die eisen.

6. FINANCIËLE KADERS

6.1 Kostenraming Het onderzoek heeft een inschatting gemaakt van de te maken kosten op basis van kentallen, met een bandbreedte. Het betreft een eerste indicatie. Exacte invulling van de kosten (incidenteel en structureel) zal worden geraamd binnen de operationele uitwerking. Daarom wordt er ook in dit voorstel met deze bandbreedte gerekend.

De kosten van dit voorkeursscenario worden als volgt ingeschat

Aanschaf materieel	503.000 -877.000 (eenmalig)
- Extra inzet medewerkers 0,4 fte =	70.000 (jaarlijks)
- Extra opleiding, toeslag, enz	135.000 (jaarlijks)
- Beheer en opslag	PM (jaarlijks)

Exacte invulling van de kosten voor *beheer en opslag* zal eveneens worden geraamd binnen de operationele uitwerking.

6.2 Voorjaarsnota en begroting Voorstel is om een bedrag van eenmalig 850.000 en 250.000 structureel om op te nemen in de Voorjaarsnota

6.3 Subsidieaanvraag N.v.t.

6.4 Aanvullende financiering N.v.t.

6.5 Fiscale aspecten N.v.t.